Noyabrın 4-də Azərbaycan elmi və ədəbi mühitinin görkəmli nümayəndələrindən biri - filologiya elmləri doktoru, professor, şair Mahirə Nağıqızının yubiley yaşı tamam olur. Bu yubiley təkcə bir mərhələnin tamamlanması deyil, həm də bədii sözə, elmə, Vətənə və mənəviyyata həsr edilmiş bir ömrün təntənəsidir.

Örnək mənəvi portret

Onun həyatı və yaradıcılığı, Azərbaycan qadınının zəkasının, elmə sədaqətinin, mənəvi bütövlüyünün və poeziya ilə nəfəs alan ruhunun canlı təcəssümüdür. Mahirə Nağıqızının elmi-pedaqoji fəaliyyəti və poetik yaradıcılığı uzun illərdir ki, milli ədəbiyyatşünaslığın, təhsil sisteminin və ədəbi mühitin ayrılmaz parçasına çevrilib. O, həm auditoriyada gənc nəslə bilik və dəyərlər aşılayan müəllim, həm elmi mühitdə yorulmaz tədqiqatçı, həm də bədii söz dünyasında öz dəst-xəti ilə seçilən bir şairdir. Bu yubiley yalnız onun yaşının deyil, həm də yaradıcılığının kamillik dövrünün, sözə və insana xidmətlə dolu bir həyatın zirvəsinin bayramıdır.

Mahirə Nağıqızının adı çəkiləndə, ilk növbədə, sözə sadiqlik, elmə bağlılıq və insanlığa hörmət kimi anlayışlar göz önünə gəlir.

O, Azərbaycanın qadın ziyalısının müasir dövrdəki ən parlaq simalarından biri olmaqla həm alim, həm şair, həm ana, həm də mənəvi sütunlardan sayılan şəxsiyyətdir.

Onun həyatı və yaradıcılığı düşüncə, səmimiyyət, halallıq məktəbidir. Burada söz insanı tərbiyə edir, əməl fikrə çevrilir, zəkayla qəlbin, elmlə mənəviyyatın sərhədləri birləşir.

Mahirə Nağıqızının ömrü göstərir ki, əsl ziyalılıq yalnız biliklə deyil, həm də vicdanla yaşamaq sənətidir; insanın dəyəri söylədiyi fikirlə yanaşı, həm də yaşadığı və yaşatdığı mənəviyyatla ölçülür.

Mahirə Nağıqızının poeziyası sadəcə estetik gözəllik daşıyıcısı deyil, - o, mənəvi və milli yaddaşın poetik salnaməsidir. Onun şeirlərində Vətən sevgisi, ana məhəbbəti, insan ağrısı və qadın duyğusu bir ahəngdə səslənir. O, poeziyada qadın zərifliyini ruhi dərinliklə birləşdirir, sözü duyğuların deyil, vicdanın səsi kimi təqdim edir. Mahirə xanımın yazdıqları sanki bir ruhun gündəliyidir - hər misrasında düşüncə, hiss və insanlıq dərsi var.

Mahirə Nağıqızı uzun illərdir ki, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində dərs deyir. O, auditoriyaya daxil olanda sadəcə bir müəllim kimi yox, həyat bələdçisi, mənəviyyat daşıyıcısı, ana kimi daxil olur. Onun dərs dediyi tələbələrin böyük əksəriyyəti gənc qızlardır və bu qızlar üçün Mahirə xanım təkcə akademik bilik mənbəyi deyil, həm də qadın ləyaqətinin, elmə sədaqətin, şəfqətin və müəllimliyin örnəyidir. Mahirə xanımın dərs dediyi gənclər, xüsusilə qız tələbələr, onun timsalında həm qadın ləyaqətinin, həm də ziyalı sadəliyinin nümunəsini görürlər.

Bu mənada o, yalnız müəllim deyil, həm də mənəvi bələdçi funksiyasını yerinə yetirir.

Onun dərslərində elm quru terminlərdən ibarət deyil, orada həyatın öz nəfəsi, poeziyanın duyğusu, insanın düşüncəsi var.

Mahirə Nağıqızı auditoriyada insana işıq olmaq missiyasını daşıyır. O, tələbələrinə yazmağı, oxumağı, düşünməyi və yaşamağı, dəyərləri qorumağı, qadın və ana olmağın mənəvi məsuliyyətini aşılayır.

Auditoriyaya təhsil və tərbiyə, mərhəmət və sevgi bəxş edir.

Mahirə Nağıqızının yaradıcılığı elmlə sənətin vəhdətidir. O, düşüncələrini yalnız tədqiqat əsərlərində deyil, poeziyanın ahəngində, bədii sözün cazibəsində ifadə edir. Onun elmi təfəkkürü ilə poetik duyumu bir-birini tamamlayır, biri digərinə dayaq olur.

Professorun həm elmi, həm də bədii yaradıcılığı birbirindən ayrı deyil, əksinə, bu iki istiqamət onun şəxsiyyətində və düşüncə tərzində ahəngdar şəkildə birləşir. Onun elmə yanaşması da, poeziyada yaratdığı mənzərə də eyni ruhdan - dərin düşüncədən və səmimi hissdən doğur. O, sözü yalnız ifadə vasitəsi kimi yox, həm də düşüncənin, mənəviyyatın daşıyıcısı kimi qəbul edir, elmi fikrini duyğu ilə, poetik ruhunu isə ağıl və zəkayla tamamlayır.

Hər çıxışında, müzakirəsində, elmi və yaradıcılıq görüşlərində Mahirə xanımın səmimiyyəti, təvazökarlığı, insanlara olan doğmalığı dərhal hiss olunur. Fikirlərini oxuculara ilə təmkinlə, içdən gələn dürüstlük və sadəliklə bölüşür. Şəxsiyyətində alimin zəkası, şairin ruhu və insanın saflığı bir-birinə qarışaraq bütöv bir mənəvi obraz yaradır.

Mahirə xanım eyni zamanda milli və ailə dəyərlərinə sadiq bir ziyalıdır. O, təkcə öz övladları üçün deyil, onu tanıyan hər bir tələbə, dost və oxucu üçün də bir mənəvi dayaq, ana simvoludur. Ana obrazı təkcə bioloji anlam daşımır - bu obraz maarif, mədəniyyət və mənəviyyatla yoğrulmuş bir mənəvi liderin təcəssümüdür. Belə bir ana səmiyyətə yalnız öz ailəsində deyil, bütövlükdə millət üçün dəyərli, vətənpərvər və əxlaqlı nəsil bəxş edə bilər. Məhz bu cür ziyalı qadınların tərbiyəsindən keçən gənclər Vətənə layiq övladlara çevrilirlər.

Mahirə xanımın poeziya yaradıcılığında ana obrazı ən ülvi mövzulardan biridir. O, ananı dünyanın mərkəzinə çevirir - həm həyat verən, həm qoruyan, həm də dua edən varlıq kimi. Onun poetik dünyasında analar qocalmır, çünki analar övladın, torpağın, xalqın yaddaşında əbədiləşirlər.

O, analıq duyğusunu yalnız təsvir etmir, yaşadır. Onun yazdıqlarında hər ana həm real, həm də mənəvi obrazdır - bir tərəfdə fədakarlığın, digər tərəfdə ləyaqətin simvoludur. Bu obrazlarda həm mərhəmət, həm ağrı, həm də müqəddəslik birləşir.

Mahirə xanımın öz həyatında da bu dəyərlər aydın görünür. O, ailəsində halallıq, zəhmət, dürüstlük və mənəvi təmizliklə böyüyüb. Onun şəxsiyyətində bir sadəlik, bir təmkin, bir vicdan aurası var. O, dediyi kimi yaşayan, yaşadığı kimi yazan ziyalıdır.

Mahirə Nağıqızının yaradıcılığı Azərbaycan poeziyasının milli yaddaşla bağlı ən önəmli mərhələlərindən birini təmsil edir. Onun poeziyasında Vətən bir məkan deyil, bir hissdir - xalqın ruhunda yaşayan əbədi bir dəyərdir.

Onun şeirlərində vətənpərvərlik nə pafosdur, nə də şüar - bu, bir ruh halıdır. O, Vətəni sevgi kimi hiss edir, onu şeirlərində bir ana, bir ocaq, bir dua kimi təqdim edir. O, şəhidlərin xatirəsini yaşadır, xalqın ağrısını sözlə daşıyır, qələbəni poeziyanın ucalığında əbədiləşdirir.

Şair Mahirə Nağıqızının poetik dili qələbə sevincini də, şəhid analarının göz yaşını da eyni səmimiyyətlə ifadə edir. O, ağrını gözəlliyə, kədəri şeirə, ümidsizliyi isə inama çevirən sənətkardır.

Mahirə Nağıqızı yaradıcılığında elm, söz və mənəviyyat bir-birini tamamlayır. O, sözü sadiq dost, insanı müqəddəs dəyər, həyatın özünü isə ədəbiyyat sayır.

O, həm yazdıqları, həm dedikləri, həm də yaşadıqları ilə Azərbaycan qadınının müdrik, vicdanlı, savadlı, duyğulu, amma eyni zamanda qətiyyətli, müasir obrazını yaradır.

Mahirə Nağıqızı alim, şair, ziyalı kimi bütöv bir şəxsiyyətdir. O, sözlə yaşayıb, sözlə nəfəs alır.

Şairin bədii yaradıcılığını özündə ehtiva edən onlarla kitabında insanın mənəvi aləmi, ana məhəbbəti, vətənpərvərlik duyğuları, milli-mənəvi dəyərlərə sədaqət və insani təmizliyin poetik ifadəsi xüsusi yer tutur. Onun şeirlərində qadın incəliyi ilə vətəndaş mövqeyi, duyğu dərinliyi ilə düşüncə aydınlığı vəhdət təşkil edir. Mahirə Nağıqızının poetik dili səmimiyyəti, bədii təsvir vasitələrinin təbiiliyi və fikrin emosional dolğunluğu ilə seçilir.

Mahirə Nağıqızı zəkası ilə aydın, duyğusu ilə dərin, sözü ilə ülvi, ruhu ilə saf Azərbaycan qadınının mənəvi portretidir. Onun yaradıcılığı milli poeziyamızın yeni nəfəsidir, onun şəxsiyyəti halallığın, sədaqətin və elm nurunun birgə təcəssümüdür.

Professor Mahirə Nağıqızı həm də Azərbaycan filologiyasının inkişafında mühüm rolu olan, çoxşaxəli elmi yaradıcılığı ilə seçilən görkəmli alimlərdəndir. O, məhsuldar elmi fəaliyyətlə məşğul olur, 30-a yaxın kitab və monoqrafiyanın, həmçinin onlarla dərs vəsaiti və metodik proqramın müəllifidir. Tədqiqatlarında dilçilik, ədəbiyyatşünaslıq, türkologiya, folklorşünaslıq və publisistika kimi sahələr geniş yer tutur.

Alim Azərbaycan folklorunun, xüsusilə Dərələyəz mahalının aşıq ədəbiyyatının dilçilik baxımından öyrənilməsinə mühüm töhfələr verib. Onun "Qərbi Azərbaycanın Dərələyəz mahalının aşıq və el şairlərinin yaradıcılığında onomastik vahidlər" adlı monoqrafiyası bu istiqamətdə aparılmış ilk fundamental tədqiqatlardan biridir.

Onun araşdırmalarında milli poeziyada obrazların mifoloji, estetik və ideya-məzmun dərinliyi elmi əsaslarla təhlil olunub.

Son illər professor türkologiya sahəsində apardığı tədqiqatlarla da diqqət çəkir. "Azərbaycan dilçiliyində türk dillərinin dialekt və şivələrinin müqayisəli aspektdə tədqiqi məsələləri", "Türk dilləri dialekt və şivələrinin qarşılıqlı inteqrasiyası" və "M.Kaşğarinin "Divani-lüğət-it-türk" əsərinin qrammatik xüsusiyyətləri" adlı monoqrafiyaları onun ümumtürk dilçilik düşüncəsinə verdiyi elmi töhfələrin bariz nümunəsidir.

Bundan başqa, "Sözün və əməlin yaratdığı tarix" adlı elmi-publisistik toplusu Mahirə Nağıqızının vətəndaş alim mövqeyini və ictimai-siyasi hadisələrə münasibətini əks etdirir.

Ümumilikdə, professor Mahirə Nağıqızı elmi və bədii yaradıcılığı ilə Azərbaycan dilçiliyinin, ədəbiyyatşünaslığının və türkologiyanın inkişafında mühüm xidmətlər göstərmiş, ömrünü milli filologiyanın inkişafına həsr etmiş fədakar alimdir. O, bu gün də elmin, təhsilin və milli mədəniyyətin inkişafına töhfə verməyə davam edən müdrik və məhsuldar ziyalı kimi tanınır.

Mahirə Nağıqızının ömür salnaməsi bir insanın fərdi həyat yolu olmaqdan daha çox, Azərbaycan ziyalılığının mənəvi tarixidir. O, elmin məsuliyyətini sözün estetik gücü ilə birləşdirərək düşüncə və duyğunun, ağıl və hissin nadir harmoniyasını yaradıb. Onun fəaliyyəti göstərir ki, elm yalnız faktların toplusu deyil, həm də insanın ruhuna, dəyərlərinə işıq saçan mənəvi bir missiyadır. Mahirə xanım bu missiyanı öz zəkası, əməli və şəxsiyyəti ilə yaşadan alimlər nəslinə mənsubdur.

O, elmi mühitdə dərin analitik baxışı ilə seçilən alim, ədəbi aləmdə isə poetik səmimiyyəti ilə fərqlənən şairdir. Mahirə Nağıqızı elmin sərhədlərini poeziyanın duyğusu ilə, poeziyanın həssaslığını isə elmin intizamı ilə tamamlayaraq müasir Azərbaycan qadınının dolğun mənəvi modelini yaradır.

Mahirə Nağıqızının elmə, ədəbiyyata və insana yönələn baxışı bütöv, davamlı bir dəyərlər sistemidir.

Hüseynbala MİRƏLƏMOV,
texnika elmləri doktoru, professor